

Praktische informatie IVF en ICSI behandeling

Inleiding

Deze informatiefolder is bedoeld om u praktische uitleg te geven over de IVF- en ICSI-behandeling. De informatie is ook van toepassing voor eiceldonatrices en voor vrouwen die een IVF behandeling ondergaan om eicellen in te laten vriezen.

U kunt deze informatie gebruiken naast het formulier 'monitoring IVF-/ICSI-behandeling'.

De voorbereiding

We adviseren om tenminste 4 weken voorafgaand aan een IVF- of ICSI-behandeling te starten met foliumzuur (0.4 of 0.5 mg per dag) en vit. D (10 microgram per dag). U kunt deze vitaminen zonder recept kopen bij drogist of apotheek. Daarnaast wordt een gezonde leefstijl geadviseerd om de zwangerschapskans te verbeteren (zie www.zwangerwijzer.nl).

Voor of tijdens het startgesprek heeft u van ons schriftelijke informatie en een behandelovereenkomst gekregen. Wij vragen u deze informatie goed door te lezen en eventuele vragen hierover met uw arts te bespreken. Wilt u zo vriendelijk zijn om de ondertekende behandelovereenkomst bij een van de afspraken mee te nemen en te overhandigen aan de secretaresse?

Uw arts heeft met u besproken welk behandelingschema u gaat volgen. Het gebruik van de medicatie wordt aan u uitgelegd door de verpleegkundige. Indien u na deze uitleg of na het lezen van deze informatie vragen heeft aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Het recept voor de medicatie ontvangt u op de dag van de startecho (op de 1^e of 2^e dag van de menstruatie). Dit recept zal door de secretaresse naar de apotheek van het gezondheidscentrum bij het Alrijne Ziekenhuis (tegenover onze kliniek) worden gefaxt, of naar de apotheek in de hal van het Alrijne Ziekenhuis. Daar kunt u dan aansluitend de medicatie ophalen. Door drukte is de wachttijd bij beide apotheken helaas soms lang. Wellicht is het dan handiger voor u om later op de dag de medicatie op te halen. De apotheek in de hal van het Alrijne Ziekenhuis is op werkdagen tot 21:30 uur geopend. In het weekend van 10.00 tot 18.00 uur. Wij vragen u om de secretaresse op de hoogte stellen indien u de medicatie buiten kantooruren op gaat halen, het recept wordt dan naar de apotheek in de hal van het ziekenhuis gefaxt.

U dient sommige medicijnen in de koelkast te bewaren hoewel ze buiten de koelkast ook beperkt houdbaar zijn, meer informatie hierover vindt u op de bijsluiters. We adviseren om ongeveer 15 minuten vóór gebruik de medicatie uit de koelkast te halen zodat de vloeistof op kamertemperatuur komt. Bewaar de medicatie die niet in de koelkast hoeft, op een donkere niet te warme plek.

In het onderstaande schema staan de verschillende medicijnen die door uw arts voorgeschreven kunnen zijn. Alle varianten hebben dezelfde werking, uw behandelaar heeft met u besproken welk medicijn voor u de eerste keus is.

FSH	Antagonist	Agonist	hCG
Gonal F®	Orgalutran®	Decapeptyl®	Ovitrelle®
Puregon®	Cetrotide®	Triptofem®	Pregnyl®
Fostimon®	Fyremadel®		
Meriofert®			
Bemfola®			
Ovaleap®			
Menopur®			

De stimulatiefase

Bij gebruik van een Agonist en FSH

Cyclusdag 1 of 2, begin van de menstruatie.

Cyclusdag 1 is de dag waarop de menstruatie echt doorzet; d.w.z. flink, helderrood bloedverlies. Ook als de menstruatie pas in de avond begint telt u die dag als de 1^e cyclusdag. Wij vragen u telefonisch contact op te nemen met het secretariaat voor het inplannen van een startechno (op de 1^e of 2^e cyclusdag). Indien bij de echo geen bijzonderheden zijn gevonden, kunt u op dezelfde dag beginnen met de medicatie.

U start 's avonds met de agonist-injecties, op een voor u geschikte tijd (bijvoorbeeld na het eten of voor het slapen gaan). U injecteert elke avond ongeveer rond dit tijdstip maar mag daar 1 tot 1,5 uur van afwijken. De agonist voorkomt een voortijdige ovulatie.

Cyclusdag 3: startdag FSH

Op cyclusdag 3 start u met de toediening van de FSH. U kunt deze injectie op hetzelfde tijdstip toedienen als de agonist.

Vanaf deze dag neemt u dus 2 injecties per dag.

FSH stimuleert de groei van follikels (eiblaasjes) in de eierstokken. Niet alle vrouwen krijgen dezelfde hoeveelheid FSH voorgeschreven, dat hangt o.a. samen met de leeftijd en de voorraad eicellen.

Bij gebruik van een Antagonist en FSH

Cyclusdag 1 of 2, begin van de menstruatie

Cyclusdag 1 is de dag waarop de menstruatie echt doorzet; d.w.z. flink, helderrood bloedverlies. Ook als de menstruatie pas in de avond begint telt u die dag als de 1^e cyclusdag. Wij vragen u telefonisch contact op te nemen met het secretariaat voor het inplannen van een startechno (op de 1^e of 2^e cyclusdag). Indien bij de echo geen bijzonderheden zijn gevonden kunt u op de 2^e cyclusdag beginnen met FSH.

U start 's avonds met de injecties, op een voor u geschikte tijd (bijvoorbeeld na het eten of voor het slapen gaan). U injecteert elke avond ongeveer rond dit tijdstip maar mag daar 1 tot 1,5 uur van afwijken.

FSH stimuleert de groei van follikels (eiblaasjes) in de eierstokken. Niet alle vrouwen krijgen dezelfde hoeveelheid FSH voorgeschreven, dat hangt o.a. samen met de leeftijd en de voorraad eicellen.

Cyclusdag 6.

Op cyclusdag 6 begint u met antagonist. Deze medicatie voorkomt een voortijdige LH piek en daarmee dus ook een voortijdige ovulatie (eisprong). U kunt deze op hetzelfde tijdstip toedienen als de FSH. Vanaf deze dag neemt u dus 2 injecties per dag.

Het vervolg van de stimulatiefase (van toepassing voor alle behandelingschema's)

De volgende echocontrole wordt normaal gesproken op de 10^e cyclusdag gedaan (deze dag kan wijzigen bij eventuele vervolgbehandelingen). Door middel van een vaginale echo wordt er gekeken hoeveel follikels er groeien en hoe groot ze zijn. Naar aanleiding van het resultaat van deze echo wordt de volgende controle afgesproken, meestal 1-3 dagen later. Gemiddeld worden 3 echo's per stimulatie verricht.

Tijdens de hele stimulatie injecteert u dagelijks de medicatie, de dosis kan indien nodig worden aangepast. Soms wordt aanvullend bloedonderzoek gedaan.

Tijdens de stimulatiefase hoeft u uw levensstijl niet aan te passen. U kan en mag alles blijven doen zoals u gewend was (inclusief vrijen, saunabezoek en zwemmen). U kunt minder energie hebben dan gewoonlijk, soms komen stemmingswisselingen, hoofdpijn, buikpijn of misselijkheid voor. Dan wordt hardlopen en paardrijden ontraden. Bij ernstige klachten adviseren wij u om contact op te nemen met de verpleegkundige.

De toediening van de Ovitrelle®

De stimulatiefase eindigt met de toediening van de Ovitrelle®, op de dag dat de follikels groot genoeg zijn om de punctie te kunnen plannen. Ovitrelle® is een kant en klare spuit van 250 Microgram/0,5 ml. U injecteert dit 35 uur vóór punctie. Ovitrelle® zorgt voor de laatste rijping van de eicellen, het loslaten van de eicellen van de follikelwand en uiteindelijk voor de ovulatie. Voordat de ovulatie werkelijk plaatsvindt (ongeveer 36-45 uur na de injectie) vindt de punctie plaats. Het is dus belangrijk dat u de Ovitrelle® op het afgesproken tijdstip toedient.

De dag van de Ovitrelle® neemt u de laatste agonist of antaoginist injectie (op het tijdstip dat u het gewend bent) maar geen FSH meer. Na het toedienen van de Ovitrelle® bent u klaar met de injecties.

De toediening van de Decapeptyl®

In het geval dat u uw eicellen of embryo's doneert, of laat opslaan voor later gebruik wordt er geen Ovitrelle® gebruikt. De stimulatiefase eindigt dan met de toediening van de Decapeptyl® (2 spuitjes van 0.1 mg) op de dag dat de follikels groot genoeg zijn om de punctie te kunnen plannen. U injecteert dit 35 uur vóór punctie. Decapeptyl® zorgt voor de laatste rijping van de eicellen, het loslaten van de eicellen van de follikelwand en uiteindelijk voor de ovulatie. Voordat de ovulatie werkelijk plaatsvindt (ongeveer 36-45 uur na de injectie) vindt de punctie plaats. Het is dus belangrijk dat u de Decapeptyl® op het afgesproken tijdstip toedient.

De dag van de Decapeptyl® neemt u de laatste antagonist injectie (op het tijdstip dat u het gewend bent) maar geen FSH meer. Na het toedienen van de Decapeptyl® bent u klaar met de injecties.

Op de dag dat de punctie met u wordt afgesproken, krijgt u van de secretaresse een overzicht met daarop tijdstippen van medicatie en punctie.

De dag van de punctie

U mag op de dag van de punctie een licht ontbijt gebruiken. Het is verstandig niet te veel te drinken (max. 1 kopje thee bijvoorbeeld) en ongeveer 2 uur voor de punctie neemt u 2 tabletten paracetamol en eventueel Naproxen 500 mg. Vervolgens gaat u samen met uw partner of een andere begeleider naar de kliniek. Het is prettig als u 15 minuten voor aanvang van de punctie aanwezig bent.

De verpleegkundige brengt een infuusnaaldje in de arm in. Daarna wordt u gevraagd goed uit te plassen. Vervolgens zal de verpleegkundige u begeleiden naar de punctiekamer.

Op de punctiekamer wordt de zogenaamde time out procedure uitgevoerd: de arts die de punctie verricht loopt met u een aantal praktische zaken (zoals eerder door uw behandelaar met u afgesproken) door. Dit is bedoeld om het risico op vergissingen zo klein mogelijk te maken.

De punctie vindt plaats met behulp van een vaginale echo. Op de echokop wordt een naaldgeleider bevestigd waardoor de punctienaald wordt geschoven. Vlak voor de start van punctie krijgt u Rapifen® toegediend. Deze pijnstiller is een soort morfine, waardoor u kortdurend duif of duizelig kunt worden. Via de echo worden de follikels in beeld gebracht, aangeprikt en leeggezogen. De vloeistof uit de follikels wordt na de punctie op het laboratorium bekeken, uit elke follikel komt maximaal 1 eicel.

De meeste vrouwen vinden de pijn bij de punctie goed te verdragen, de punctie duurt enkele minuten. Na de punctie verblijft u minimaal een uur in de rustkamer, u mag dan drinken en wat eten en u kunt opstaan wanneer het effect van de pijnstillers grotendeels is uitgewerkt. Het gebruik van Rapifen® kan leiden tot verminderd reactie- en concentratievermogen. Vele dagelijkse bezigheden (bv. autorijden) kunnen daarvan hinder ondervinden, tot ten minste 24 uur na toediening.

Bij gebruik sperma partner:

Indien u thuis heeft geproduceerd, wordt u geadviseerd het potje op lichaamstemperatuur te vervoeren (alleen geadviseerd indien u binnen een uur in onze kliniek kunt zijn). U levert het sperma in op het IVF-laboratorium voordat de punctie heeft plaatsgevonden. Indien u in de kliniek produceert: na de punctie kunt u zich melden bij het laboratorium. U wordt door een medewerker van het laboratorium naar de Heerenkamer verwezen. Na afloop levert u het sperma in bij het IVF-laboratorium. Ter identificatie dient u zich te legitimeren.

Bij gebruik donorsperma:

Het ingevroren sperma wordt na de punctie ontdooid. Er wordt eerst gecontroleerd of er eicellen zijn gevonden.

Op het laboratorium vinden diverse controles plaats door meerdere medewerkers om verwisseling van het sperma en eicellen te voorkomen. Ongeveer een half uur na de punctie hoort u hoeveel eicellen er gevonden zijn en of de kwaliteit van het zaad voldoende is (bij gebruik eigen sperma) om de geplande behandeling uit te voeren.

De meeste vrouwen blijven de dag van de punctie thuis. Het is raadzaam om het rustig aan te doen deze dag. U kunt op de dagen na de punctie ook wat buikpijn hebben. We adviseren daarvoor paracetamol 1000 mg (om de 6 uur) en wat langer rust te nemen. Intensief sporten wordt afgeraden. Dit is meestal voldoende om de pijn te doen afnemen. Verder is het goed om veel te drinken (2-3 liter per dag).

In de periode na de punctie heeft u medicatie nodig om de innesteling van een embryo te bevorderen. U heeft samen met uw behandelaar besproken welke medicatie u gaat gebruiken en wanneer u daarmee gaat starten. Voor meer informatie verwijzen we u naar de folder 'De ondersteuning van de luteale fase'.

Eén dag na de punctie

In het geval dat u uw eicellen laat invriezen wordt u gebeld door één van de IVF-analisten tussen 9.30 en 11:00 uur. Hij of zij bespreekt met u hoeveel eicellen er daadwerkelijk zijn ingevroren. Als u om 11:00 uur onverhoopt nog niets gehoord heeft, wilt u dan zelf de kliniek bellen?.

Ongeveer 5 weken na de punctie zal een controle afspraak bij uw behandelaar plaatsvinden. Indien u eerder vragen of klachten heeft kunt u altijd contact met de kliniek opnemen. Onderstaande informatie is niet van toepassing voor uw situatie.

Twee dagen na de punctie

Eén van de IVF-analisten belt u tussen 9.30 en 11:00 uur voor het resultaat van de IVF- of ICSI-behandeling. Hij of zij bespreekt met u hoeveel eicellen er bevrucht en gedeeld zijn. Tevens wordt het

tijdstip voor de embryotransfer met u afgesproken. Wij vragen u aan ons door te geven waar u bereikbaar bent. Als u om 11:00 uur onverhoopt nog niets gehoord heeft, wilt u dan zelf de kliniek bellen?

Drie dagen na de punctie: de embryotransfer

We adviseren u om voor de embryotransfer met een gevulde blaas naar de kliniek te komen. Voorafgaand aan de embryotransfer bespreekt de IVF-analist met u hoe de bevruchting is verlopen en hoeveel embryo's er zijn ontstaan. De embryotransfer wordt door een van de artsen uitgevoerd. Met behulp van een speculum (eendenbek) wordt de baarmoedermond zichtbaar gemaakt. Via een echo op de buik wordt de baarmoeder in beeld gebracht. Een dun slangetje wordt in de baarmoederholte gebracht en hierdoor wordt het embryo in de baarmoeder gebracht. De gehele behandeling duurt niet meer dan enkele minuten en wordt zelden als pijnlijk ervaren.

Na afloop van de embryotransfer krijgt u een afspraak bij uw behandelaar. Deze afspraak zal ongeveer 5 weken na de punctie ingepland worden.

Na de embryotransfer kunt u uitplassen. Zwemmen en in bad gaan wordt op deze dag ontraden.

Vijf dagen na de punctie

De eventueel resterende embryo's worden op deze dag definitief beoordeeld op hun geschiktheid om wel of niet ingevroren te kunnen worden. Het daadwerkelijk invriezen vindt ook op deze dag plaats. U ontvangt binnen een week na het invriezen hiervan schriftelijk bericht per e-mail of per brief. Gemiddeld kan van 50% van de behandelingen embryo's worden ingevroren.

Zestien dagen na de punctie

Vandaag kunt u een zwangerschapstest doen. Ook als u bent gaan menstrueren, adviseren wij u om toch een test te doen. Wij vragen u het resultaat van de test door te geven aan ons secretariaat (Tel: 071-5812301 of per mail: info@mckinderwens.nl).

Vijf weken na de punctie

Vijf weken na de punctie vindt een controle plaats. De afspraak voor deze controle heeft u meegekregen op de dag van de embryotransfer. Als u zwanger bent vindt op deze termijn de eerste zwangerschapsecho plaats. Als u niet zwanger bent bespreekt u met uw behandelaar de behandeling die heeft plaatsgevonden en het eventuele vervolg.

Bij klachten of vragen kunt u uiteraard eerder bellen.

Tot slot

Voor al uw vragen over de behandeling is tijdens werkdagen een verpleegkundige bereikbaar.

U kunt haar bereiken via het telefoonnummer van het secretariaat: 071-5812301. U wordt dan of doorverbonden of u krijgt een terugbelafpraak voor die dag.

Telefoonnummers bij ernstige klachten

Bereikbaarheid van maandag tot en met vrijdag:

U kunt ons telefonisch bereiken tussen 9:00 – 16:30 uur op 071-5812300

Bereikbaarheid in het weekend en op zon- en feestdagen:

U kunt ons bereiken via e-mail: info@mckinderwens.nl of via telefoon 071-5812300 tussen 10:00 – 13:00 uur.

Noodtelefoon buiten kantooruren: 06-25257420

Meer informatie

<http://www.zwangerwijzer.nl>

(lifestyle tips)

https://www.youtube.com/watch?v=m8gOZ7l_Jq4

(Youtube: Instructie Gonal F)

<https://www.youtube.com/watch?v=vVA-4da9xic>

(Youtube: Instructie Fostimon)

<https://www.youtube.com/watch?v=Dj4v-CM2bcs>

(Youtube Instructie Ovitrelle)

<https://www.youtube.com/watch?v=vGbIL9QWSsM>

(Youtube ICSI)

Folder 'Informatie over embryo's'

Folder 'Ondersteuning van de luteale fase'

Folder 'IVF en ICSI'

Deze informatie is bedoeld voor vrouwen (en mannen) die een IVF- of ICSI-behandeling ondergaan in het MC Kinderwens. Deze informatie is een praktische naslag om uw behandeling probleemloos te laten verlopen. Wijzigingen voorbehouden.

Heeft u op- of aanmerkingen over deze informatie: laat het ons weten: info@mckinderwens.nl.